

HET BELANG VAN EEN GOED WINTERRANTSOEN



In de wintermaanden zijn de meeste paarden veel minder buiten dan in de zomer. Dat betekent vaak dat ze dan minder bewegen en dus minder energie verbruiken. Anderzijds kost het op temperatuur houden van het lichaam 's winters juist meer energie en is ruwvoer soms minder aantrekkelijk en minder voedzaam dan gras. Hieronder een overzicht van de belangrijkste aandachtspunten voor het winterrantsoen.

Net als in de zomer, is het ook in de winter belangrijk om de lichaamsconditie van het paard goed in de gaten te houden en het rantsoen daarop aan te passen. Daarbij dient uiteraard ook rekening te worden gehouden

met de hoeveelheid werk die het paard moet verrichten.

KRACHTVOER: MET BELEID

Wanneer een paard te weinig beweegt en te veel krachtvoer met suikers eet, leidt dat tot stapeling

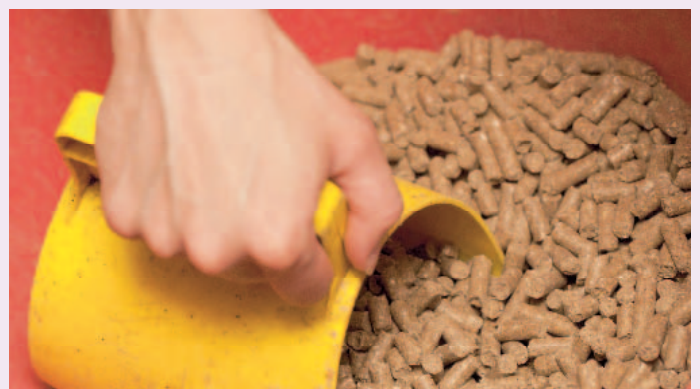
van glycogeen (bestaat uit suikers) in de spieren. Dit wordt vaak gezien als de oorzaak van tying up (maandagziekte) bij bepaalde paarden. Daarnaast is het, net als voor mensen, ook voor paarden ongezond om te dik te zijn. Te dikke paarden hebben een hoger risico op aandoeningen als EMS (Equine Metabool Syndroom) en hoefbevangenheid. Ook komt het de vitaliteit en de sportprestaties natuurlijk niet ten goede. Krachtvoer kan het beste in kleinere porties (maximaal 2 tot 2,5 kilogram per voerbeurt) gegeven worden, dit om verteringsproblemen te voorkomen en het risico op maagzweren te verkleinen.

GRAS VERSUS HOOI/KUILGRAS

In de winter is er natuurlijk geen vers gras meer. De variatie van de hoeveelheid suikers in vers gras is veel groter dan in hooi of kuilgras. Daarnaast bevat vers gras in vergelijking met hooi of kuilgras minder energie en meer vocht per kilogram. Een paard van 500 kilogram heeft

ongeveer 25 liter vocht per dag nodig. In gras zit per kilogram minimaal 800 gram vocht, terwijl in hooi maar 150 gram vocht zit. De rest moet het paard dus binnenkrijgen door te drinken. Maar als het koud is, vermindert het dorstgevoel en bestaat het risico op een relatief vochttekort. Dit kan leiden tot bijvoorbeeld (verstoppings)koliek, mede doordat de darmfunctie vaak ook al geremd is door minder beweging.

Afgezien van de verschillen in samenstelling zijn er nog andere aandachtspunten van belang. Hooi kan muf zijn, veel stof bevatten en daarom minder smakelijk zijn. Kuilgras dient na het openmaken van de pakken snel te worden gevoerd omdat er anders bederf kan optreden en het voer minder smakelijk wordt. Soms bevat kuilgras veel zand. Bij een ruwvoeranalyse wijst een ruw-as van meer dan 110 gram per kilogram op te veel zand tijdens het inkuielen. Dat kan dan weer tot koliek leiden.



KRACHTVOER KAN HET BESTE IN KLEINERE PORTIES (MAXIMAAL 2 TOT 2,5 KILOGRAM PER VOERBEURT) GEGEVEN WORDEN



FOTO: REMCO WAANDERS

DE VARIATIE VAN DE HOEVEELHEID SUIKERS IN VERS GRAS IS VEEL GROTER DAN IN HOOI OF KUILGRAS. VERS GRAS BEVAT ECHTER MINDER ENERGIE EN MEER VOCHT.

Let op: er is verschil tussen voordroogkuil en zogenaamde 'koeienkuil'. Gemaaid gras blijft niet lang goed en kan gaan schimmelen. Daarom wordt het op verschillende manieren geconserveerd. Na gewoon drogen ontstaat hooi. Laat men het gras enkele dagen liggen en droogt het deels voordat het verpakt wordt, dan krijgt men voordroogkuil. Wordt het gras na het maaien direct ingekuild, dan ontstaat de zogenaamde koeienkuil: door omzettingen van suikers ontstaan zuren waardoor deze kuil beter bewaard kan worden. De meeste paarden krijgen echter voordroogkuil gevoerd die dit fermentatieproces niet heeft ondergaan. In dat geval is het zaak om kritisch in de gaten te houden of de kwaliteit van het product nog in orde is, oftewel: of er geen schimmel of rotting is

opgetreden tijdens het bewaren. Het is belangrijk om de herkomst van het hooi te weten. Natuurhooi kan soms giftige planten bevatten. De bekendste is Jacobskruid, maar er zijn meer planten die giftig zijn voor paarden. Wanneer de paarden in het weiland lopen, zullen ze als er voldoende gras is, deze planten niet eten. De giftige planten hebben meestal een bittere smaak. Maar eenmaal gehooid, is de bittere smaak vaak weg en eet het paard het mengsel wel. De gifstoffen blijven echter in het hooi zitten.

ANDERE VOEDERMIDDELEN

Luzerne is een hoogwaardig soort ruwvoer dat gebruikt kan worden als vitamine-, mineralen- en eiwitbron. Geadviseerd wordt om hiervan maximaal 1,5 tot 3 kilogram per dag te voeren in

verband met de scheve calcium-fosfor-verhouding. Naast ruwvoer kan bietenpulp in de winter een heel goede bron van vezels zijn die de vertering in de dikke darm stimuleert. Tenslotte zijn wortels voor veel paarden in de winter een smakelijk extraatje waarin niet veel voedingswaarde en vezels zitten.

Naast eiwit, suikers en vet, zijn ook mineralen, sporelementen en vitamines van belang. Sinds de invoering van het MINeralen Aangiftesysteem (MINAS) is het gehalte aan mineralen en sporelementen in gras aan het dalen. Dat heeft tot gevolg dat wanneer een paard alleen hooi, voordroogkuil of kuilgras krijgt, er een risico is dat een tekort ontstaat. Daar staat tegenover dat bepaalde sporelementen (bijvoorbeeld selenium) selectief door bepaalde wilde planten (Astragalus, Stanleya, Morinda, Neptunia, Oenopsis en Xylorhiza) worden opgenomen.

De meeste van deze planten komen in Nederland niet voor, maar enkele kruisbloemigen of vlinderbloemigen zoals brassica-soorten worden wel in Nederland aangetroffen. Staan deze planten in de wei, dan kan juist een overmaat aan sporelementen in het gras voorkomen.

Mineralen, zoals zout (natrium), calcium, magnesium en fosfor, zijn dagelijks nodig voor allerlei lichaamsfuncties. Sporelementen, zoals selenium en jodium, zijn ook nodig, maar in veel kleinere hoeveelheden. Als het paard enkele dagen geen sporelementen krijgt, is dat niet erg. Duurt het echter enkele weken, dan verzwakt de weerstand en kunnen allerlei vage klachten optreden. Het bijvoeren van mineralen is maatwerk: afhankelijk van de samenstelling van het ruwvoer, moet een brok of supplement worden gegeven om ervoor te zorgen dat het paard goed de winter doorkomt. ■



OOK IN DE WINTER IS HET BELANGRIJK OM DE LICHAAMSCONDITIE VAN HET PAARD GOED IN DE GATEN TE HOUDEN EN HET RANTSOEN DAAROP AAN TE PASSEN